

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Bc. Alice Kommová

Název práce: Nemoc jako aktér

Oponoval Martin Švantner, PhD

1. **CÍL PRÁCE** byl naplněn.
2. **OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ** Nemám podstatné výhrady.
3. **FORMÁLNÍ ÚPRAVA** Nemám podstatné výhrady.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Předkládaná práce je napsaná poutavým stylem, žánrově má z jedné části velmi blízko ke (v textu práce) zmíněnému slavnému antropologickému spisu R. F. Murphyho *Umlčené tělo* (místy jsem při četbě se neubráníl vzpomínce na *Anatomii bolesti* P. Rotha). Text ačkoliv si za metodologického patrona bere texty B. Latoura se pohybuje na hranicích symetrické antropologie a specifické sociologické „hermeneutiky“ – co je však třeba říci je to, že oproti jiným textům, tato práce to činí s elegancí a neutápí se v nebezpečí fragmentárnosti (až na jeden případ, který zmíním níže). Autorka osciluje jednak mezi fenomenologizujícím (či hermeneutizujícím) popisem – text se místy podobá terénnímu deníku, kdy výzkumník sleduje sebe a své nemocné tělo (s. 47) ve vztahu k okolním institucím a věnuje pozornost jazyku, kterým dané instituce vysvětlují normálnost a patologičnost jeho situace – a jednak tento popis rozšiřuje o intersubjektivní/interobjektivní Latourovské perspektivy, kde hlavním tématem je složení „mozaiky diagnózy“ komplexní nemoci za pomoci kvalitativního výzkumu, který je veden „symetricky“ – ve smyslu toho, že autorka na jedné straně sleduje rétoriku a užitou metaforiku daných lékařů/respondentů, strukturaci oficiálních zpráv a na druhé momenty kdy vztah k nemoci a nemoc jako interpretovaný symptom „artikuluje“ („zpřesňuje“) a rozšiřuje žitý horizont nemocného (s. 7).

Zmíněný případ fragmentárního podání se týká právě fenomenologie, která je v textu kuse presentována jako jakýsi nepřítel nového materialismu – autorka se jednak zaměřuje na texty, které jsou poněkud „zastaralé“ a jednak je podává (zejména v případě Merleau-Pontyho) nadměru zjednodušeně a reduktivně – je třeba říci, že je zde „pozdní Merleau-Ponty“ stejně jako Patočkova asubjektivní fenomenologie nebo texty R. Barbarase, které nejsou z pohledu dnešního sociálního vědce („Latourovce“) tak naivně vyhlížející jako se můžou zdát některé texty Husserlovy (i u něj je velmi reduktivní říci, že fenomenologie je nutně „antifyzikalistickou“ filosofií).

Podobně diskutabilní se mi jeví, autorčino (evidentně Latourem) hodnocení sociálních kategorií jakožto nutně esencializujících nadindividuálních celků (jako gender, habitus atd., s. 9). Nemusí se totiž jednat o nutně objektivní kategorie řádu a přírody, ale o intersubjektivní analytické nástroje, které jsou brány spíše formálně než substanciálně (jako je např. Bourdieho pojetí habitu: které nakonec odpovídá tomu, co říká autorka: je průnikem jednajícího aktéra/subjektu; těla a diskursu).

Nelze tak zcela souhlasit i s tvrzením (s. 10), že aktérství je tradičně spojováno výhradně s lidským subjektem (teorie mezinárodních vztahů tradičně počítá např. se státem jako aktérem, nebo ve strukturální literární vědě může být tradičně aktérem např. „vlk“, „číše vína“ nebo „šátek“).

S. 21: poznámka ke stylistice: vyhnul bych se „lidovému“ termínu „čistě subjektivní“ a „zaléčit“ (s. 49).

Dále je třeba vyzdvihnout klady práce jako je organické začlenění perspektiv A. Mol (a „dojednávání“ nemoci) a nakolik mohu posoudit (minimálně poučeně působících) rozsáhlých exkursů do medicínské terminologie a průběhu stanovování diagnóz a prognóz.

Po určitých úpravách a krácení by myslím bylo vhodné text nabídnout k publikaci v podobě článku.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA výborně.

Datum:

Podpis: